

op een vergadering van de burgervereenigingen
besloot, om wel in beginsel aan »Kartell» vast
te houden, doch uitdrukkelijk, dat te Berlijn aan de
conservatieve partij de keus van de kandidaten
voor den Rijksdag behoort, omdat zij er het
talrijkst vertegenwoordigd zijn.
Dit is, naar wij hopen, het begin van de
vorming eener zelfstandige conservatieve partij.
Immers de middelpartijen zijn door dit besluit
niet weinig ontsticht. Het komt ons voor, dat
alleen wanneer de conservatieven zich vrij-
maken van den invloed der regering, er iets
goeds kan gewerkt worden ook voor de vrij-
making der Evangelische kerk, al moeten zij
dan ook den toorn van vorst Von Bismarck
ondervinden.

Amerika. Strijd in den boezem der
Noorweegsch-Lutherische kerken.
Een en andermaal deelden wij mede, dat
in den boezem der Lutherische kerk van Ame-
rika een heftige strijd gevoerd is over de leer
der verkiesing.

Deze is vooral hevig geweest in de Noor-
weegsch-Lutherische gemeenten; wij meenen
dit te moeten verklaren uit het feit, dat de
Lutherische kerk in Noorwegen nog het meest
een Calvinistischen trek vertoont. Honderden
gemeenten van Lutherischen, uit Noorwegen af-
komstig, zijn door dien strijd verscheurd, terwijl
aan de andere zijde de leerwijze de aanleiding
geworden is tot een beweging, om tot vereeniging
van alle Noorweegsch-Lutherische kerken te
geraken. Men wijt den strijd, die gevoerd is, aan
de Duitschers, die van uit St. Louis zooveel in-
vloed op de Lutherische kerken uitoefenden en
door wie zooveel strijd en onrust in de Noor-
weegsche gemeenten werd overgedragen, waar-
om men beproeven wil, een vereeniging tot
stand te brengen tusschen alle Noorweegsche
Lutherischen. Het sprekt wel vanzelf, dat de
leden van de Missouri Synode en de Noorweeg-
sche Synode, die met deze synodale conferentie
in verband blijft staan, in dezen niet mede-
gaan, maar zich afgezonderd houden.

Vier lichamen wil men ineen doen smel-
ten. In de eerste plaats de z. g. »Anti-Missouri-
ers», die vroeger leden van de Noorweegsch-
Lutherische Synode geweest zijn en als tegen-
standers van de leer der verkiesing jarenlang
in de Synode gestreden hebben, maar het
ten slotte opgaven en onder leiding van prof.
Schmidt een eigen theologisch seminarium te
Norfield in Minnesota stichtten.

De kleinste helft maakte zich toen van de
Missouri Synode los. Van deze z. g. Anti-
Missouriërs ging ook het wachwoord uit, om
een nieuwe organisatie in het leven te roep-
en. Het tweede lichaam, dat zich daarbij
wenscht aan te sluiten, is de Noorweegsch-
Lutherische conferentie, die te Minneapolis in
Minnesota haar seminarium heeft. Deze confer-
entie stond reeds sinds jaren principieel tegen
het streven van de Missouri Synode over. Een
kleinere gemeenschap wordt door de Hanges-
Synode gevormd, waarin een eigenaardig
pietistische richting den boventoon heeft. In
de vierde plaats zal in de vereeniging opge-
nomen worden de kleine Noorweegsche Augus-
tana-Synode die in vroeger jaren met de
Zweedsche Augustana-Synode verbonden was,
doch zich voornamelijk door het verschil in
taal van deze afscheidde en zich zelfstandig
organiseerde.

In November van het vorige jaar kwamen
vertegenwoordigers der vier lichamen te Scan-
dinavia in Wisconsin bijeen. De vergadering
werd door 250 leden, zoowel predikanten als
gemeenteleden, bezocht. De synoden, op deze
vergadering vertegenwoordigd, hebben 300 pre-
dikanten en 1000 gemeenten.

In plaats van de belidenis der Lutherische
kerk ten grondslag der vereeniging te nemen,
ging men eenige regels opstellen, die men
noodig achtte te onderschrijven, wilde men tot
de vereeniging toetreden, en handelde over de
leer van de verzoening en van de rechtvaardig-
making, over de leer van het Evangelie en
van de absolute, over de viering van den
Zondag, over de werkzaamheid der gemeente-
leden enz. Ook werd een constitutie of regle-
ment voor de kerken aangenomen en besloten
tot het stichten van een gemeenschappelijk
seminarium tot opleiding van herders en leera-
ars. De bezittingen der zes hogeschoolen, die
men aan die inrichting wil plaatsen, zal uit
een gemeenschappelijk fonds geschieden.

Dit alles werd voorlopig besloten en moet
dit jaar nog bevestigd worden door een nieuwe
Synode, die nog niet vergaderde.

Men ziet hieruit, dat het Arminiaansche ele-
ment, dat zich in de Missouri Synode niet op
zijn plaats gevoelt, alles in het werk stelt,
om ook anderen af te wenden van een leer,
die men slechtweg »Calvinistisch» noemt en
uit dien hoofde verworpt. Het schijnt een
onbekende zaak te zijn, dat Luther in zijn
blijft in het stuk der verkiesing eenstemmig
met Calvin gedacht heeft.

Intusschen zitten de voorstanders van de
Missouri Synode niet stil. Zij worden door de
tegenpartij althans beschuldigd, van de
twisten over de leer te gebruiken als een mid-
del, om de vereeniging tegen te houden. Dit
zal wel betrekken, dat men er voor waar-
schijnlijk, geen kerkelijke gemeenschap te ope-
nen met hen, die in zulk een gewichtig stuk
als dat der verkiesing van de gezonde leer af-
wijken.

Door Kinderen.

DE DORPSKERK.

Ons kerkje ligt aan 't einde
Van 't dorp, zo lief, alleen;
En 't landvolk stroomt van heinde
En ver met spoed er heen

Zijn klokje klepelt lustig
Met heider maatgeluid;
En noodigt ieder rustig
Tot binnenrusting uit.

Hoe ademt alles vrede,
Hoe rust thans heel natuur;
Hoe stemt tot dank en bede
Het Zondagmorgenuur.

Hoe dringt tot bidden, danken
Het heilig gesingeluid;
Bij zoete orgelklanken,
In 't need'rig bedehuis.

Hier heerschen niet de grootten
Met armen, sterk van macht;
Wie zwak was en verooten
Vindt door gen's hier kracht.

»Blijft lang hier 't volk nog troosten
»En sterken in den Heer.
»Trek, leeraar! zelfs den boosten
»Door voorbeeld, liefd' en leer.

»En wil ze zachtens leiden
»Aan waarten, heil'gk stil;
»En heel uw kudde weiden
»Naar 't Heeren Woord en Wil».

Z. V. D. L.
We geven gaarne dit versje een plaats; het
is eenvoudig en juist dat is een deugd.

DE VLOEKER.

Een klein meisje had van haar onderwijzer
op school gehoord, dat geen vloeker in den
hemel komt. Op zekeren dag nu hoorde
zij haar vader vloeken, en ging achter de deur
zitten schreien. Haar vader ontmoette haar
daar en vroeg, waarom zij schreide. Het
kind vertelde hem, hoe de onderwijzer haar
gezegd had, dat geen vloeker in den hemel
komt. Nu schreide zij, omdat zij haar vader
had hooren vloeken, en zij was bevreesd, dat
haar vader niet in den hemel zou komen.

De vader aanzelde eenige oogenblikken en
zeide toen: »Wel, mijn lieve kind, met de hulp
des Heeren zeg ik u, gij zult nimmer weer hooren,
dat uw vader den naam des Heeren licht ge-
bruikt of vloekt».

»Uit den mond der jonge kinderen hebt Gij
lof toebereid», zegt des Heeren Woord.

Een wijze vraag.

Een drinker van sterken drank zeide eens
tot een vroom man, die matig leefde:
»Gij behoef niet niet te vertellen, dat het
drinken van sterken drank verzwakt. Ik zeg u,
het versterkt, en dit kan ik door ervaring be-
wijzen».

»Als ik een glas drink dan gevoel ik mij
zoo sterk, dat ik wel een huis zoude kunnen
heersaan, doch wanneer ik twee glazen neem
dan zou ik er wel twee kunnen neervellen».

»Nu», zeide de ander, »ik weet niet hoe
het met u is, als gij een of twee glazen hebt
geleefd, maar van het geld, dat ik waarschijnlijk
zoude hebben verdronken, indien ik geen
Christen geweest ware, heb ik twee huizen ge-
bouwd. In het ene huis woon ik zelf en het
ander verhuur ik. Wie is er nu beter aan toe?»

AAN VRAGERS.

Hoe moet men 2 Sam. 18:18 overeenbrengen
met 2 Sam. 14:27 en hoe is hoofdstuk
18:22 te verstaan?

Het een als het ander is niet onduidelijk.
In het eerstgenoemde vers wordt gezegd,
dat Absalom geen zoon had, en hij dus
een gedenkteken oprichtte om zijn naam
te doen voortduren. In 2 Sam. 14:27
wordt echter gezegd, dat Absalom drie zonen
geboren werden en een dochter. Hieruit volgt
dat Absaloms zonen te deser tijd reeds ge-
storven waren.

Wat nu het tweede betreft (vs. 22):
Ahimás, Zadoks zoon, en Jonathan, Ab-
jathars zoon, waren te Jeruzalem tijdens Absa-
lom daar vertoefde. Zij waren daar als ver-
spieders van Absaloms toestand en handelinge-
en. (Zie 2 Sam. 15:27, 36.) Later werd dit
doel aan Absalom bekend en Ahimás en
Jonathan, die David bericht zouden brengen,
kwamen te Bahurim en weken voor hun ver-
volgers, die Absalom hun nagezonden had,
aldaar in een huis. Aldaar werden zij in een
droge put verborgen. (Zie 2 Sam. 17:17-20.)

Deze Ahimás was thans in het veld bij Joab.
Hij wilde nu gaarne de boodschap van de over-
winning tot David brengen. Joab echter keurde
dit niet goed. Hij vreesde misschien, dat het
bericht van wat geschied was, te ontsaachtig
door Ahimás zoude worden medegedeeld en
daardoor de toorn des konings tegen Ahimás
of, ook tegen Joab zelf zoude opgewekt worden.
Joab zond Cushi dus tot David, om het be-
richt aan den koning over te brengen. Wie
deze Cushi geweest is, is moeilijk uit te maken.

Ahimás wilde toch gaarne boodschapper zijn
(vs. 22). Waarom hij daar zoo op aandrong is
niet juist te zeggen. Mogelijk dacht hij aan
loon, misschien aan eer; want het was een
grootte eer, het bericht van zulk een overwin-
ning aan den koning te brengen.

Ahimás zeide tot Joab: »Wat het ook zij»,
alsof hij zeggen wil: daar kom ik van wat er
wil. Joab echter staat dit verzoek tegen, want
er was nu voor Ahimás geen voldoende reden
om te gaan. (Bekwame boodschap beteekent:
voldoende, wel passende).

Toch houdt Ahimás aan. Eindelijk zegt
Joab: »Loop heen», dat is: ik zal uw verzoek
inwilligen. Ahimás liep den weg van het effen
veld. Hij ging langs den gebaandten weg. De
geschiedschrijver Jozefus meent, dat Ahimás
langs een pad gelopen is, dat hem alleen be-
kend was, en hij langs dien weg Cushi voorbij
gekomen is.

HOOGENBIK.

Reformeerde Gezindheid.

Ned. Gerel. Kerken.

BEROEPEN: Amsterdam: J. H. Feringa te Klundert. —
Leiden, Waarden en 't Gravenveld, R. Fernhout te
Zwartsluis. — Almar, F. P. L. G. van Lingen,
directeur van 't gymnasium te Zeven. — Vlaardinghe,
E. Elms te Bennekom.

AANGENOMEN: Smilde, als oienaar, F. van der
Ploeg ten te Steenwijk.
BEROEPEN: Koudelkerke (Zeeland), A. Middelloot te
Nijkerk op de Veluwe. — Heeg, T. H. Woudstra te
Maasland.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

BEROEPEN: Haarlemmermeer, O. S. W. S. Vel-
man te Spijk. — Weeringermond, H. Huis te Korn-
horn. — Groningen (tweede maal), A. H. Gezele
Meerburg te Nijmegen. — Oud Beerland, H. Kuik te
Steenwijk.

Synodale Genootschapskerk.

ZETTELING: Belle, M. F. van Lennep te Dieren W.
van den Berg te Well c. a., H. H. Meulenbelt te
Houten. J. A. Valton te Ten Boer c. a., O.
Schuette te Zandvoort en A. J. Th. Jonker H. z.
te Billekom. — Middelburg, J. S. de Boer te Nieuw
Leusen, G. J. W. de Boer te Aalsmeer, J. J. Sanders
te Lichtenvoorde, J. Brandma te Haarloo, S. Ver-
hoeft te Remnes Binnen c. a., van der Veen te Lan-
geweer.

TORREGGING VAN BEROEP: Waperveen, L. J. van
Hooft te Scherpenzeel.
BEROEPEN: Hatten, L. M. van Noppen te Zwart-
sluis. — Oud Alblas, E. C. Gravemeijer te Olde-
boom (Fr.). — Maasland, G. van Herwarden te Nieu-
nebroek c. a., Middeldorp, W. Gerritsen te Wier-
den. — Noordwijk, J. H. Muldering te St. Maarten
c. a., Veere, J. W. de Boer te 't Heerenhoek. — Ter-
Neuzen en Waarder, B. Visch te Heerwijnen. — Del-
haven, P. G. Dama te Hasselt (Overijssel). — Nun-
spect, Callenbach te Hollandscheveld. — Amsterdam,
Ph. J. Hoedemakers te Nijland, voor den Hoogd.
dienst: F. Voget te Bune. — Wijkkel, A. Simons
te Bergschenhoek. — Katwijk aan Zee, W. H. Smith
hage te Achilum c. a., Zuidwilde, H. Nieuweg te
Beilen. — Berboer, F. Pijper te Veenland.

AANGENOMEN: Hoog-Blokdal, D. Jacobson cand.,
te 't Gravenveld. — Hagene, W. H. Dekking te
Jaarsveld c. a. — Heemskerk, A. E. Deijne, emer.

pred. te Naaldwijk. — Huim, J. Kaptein te Fin-
kum. — Hilvarenbeek, J. F. Thierne, gepens. O. J.
pred. — Maas-Bommel, G. J. v. Heurnt te Los-
ser. — Hendrik de Ambacht, J. Koster te Loersum.
Gouda, A. Wariens te Amerfoort (en niet be-
dankt zoals eerst werd vermeld). — Elst, als
hulprediker, R. van der Kieft, godsdienstonderw. te
Abcoude.

BEROEPEN: Zaamslag, P. S. Meerburg te Kerkel. —
Gameren (cl. Bommel), G. J. van Limburg te
Thamen aan den Amstel. — Apeldoorn en het Loos-
drecht, A. Landerer te Oosterveld (bij Elburg). — Sluis
wijk, G. J. Antink te Oosterveer. — Koten, C. F. M.
Deelman te Ticht. — Renen, G. W. A. de
Veer te Middelburg. — Rouven, J. G. Klomp te
't Graveland. — Roermond, J. Wieten te Aals-
meer. — Aals, J. W. F. Gobius du Sart te Nieuw-
en-St. Jansland. — Monster, A. Renier te IJssum
den (cl. Kampen). — Wilp en Oosterveld (Noord-
Holland), E. Lijering, cand. te Zuidhorn. — Mui-
den, J. L. Pierson te Halle. — Londen (twee standp.),
E. C. Gravemeijer en (als standp.) H. B. Grave-
meijer, emer. pred., beiden te Oldeboom. — Veen-
dahl, J. F. F. van den Hamme te Wemdinge. —
Fongdom en Raard, A. W. Hout te Sittard.

Doopsgez. Kerk.

AANGENOMEN: Woudsend, S. J. Andriessen te Oost-
en Westgracht.
BEROEPEN: Graaf (Noordend), I. S. Pekema, pro-
ponent.

Evangel. Luth. Kerk.

DIETAL: Nieuwe Pekela, B. H. d'Aunon te Edam.
J. Bakker te De Rijp en D. Fregeres te Groede.

Hersteld Evangel. Luth. Kerk.

Helder, J. L. F. de Meljere Joh. Ca. te Bodaggrave.

Advertentiën.

Zoo de Heere wil, hopen onze geliefde
ouders:

JACOB SCHAGER

EN

JACOB PRONK,

den gden November a. s. hunne

12½-jarige Echtvereeniging
TE HERDENKEN.
Hunne dankbare kinderen.
Helder, Nov. 1889.

Een burgerdochter biedt zich tegen Februari
aan als

Kamenier,

van de Ned. Gerel. godsdienst, bekend met het
willen en linieën, mazen, stoppen en nette
behandeling der wasch. De beste informatie
staat haar ten dienste. Brieven franco, onder
lett. C. M. aan den heer W. v. LANKEREN,
Herderinestraat No. 22a, Den Haag.

Orgelhandel.

G. A. GOLDSCHMEDING,
Warmoesstraat 141, Amsterdam.
Groot en lijne sarteering, billijke prijzen,
voordeelige condities, volledige garantie.

Door concurrentie van iemand, die

CALVIJN's Institutie,

in zeer klein formaat met dito lettertje ge-
drukt, wil uitgeven voor den prijs van f. 5.—,
wellicht met het doel, om het debiet mijner
keurig uitgevoerde klein folio uitgave tot
zich te trekken, zoo heb ik, ofschoon af-
keurig van prijsvermindering, besloten, om mijne
prachtig uitgevoerde klein folio uitgave, herzien
door Dr. A. KUYPER, aan te bieden voor f. 4.50.
Hoewel bij contract gebonden, om alleen tot den
oorspronkelijken prijs aan te bieden, heb ik van
Dr. KUYPER in dit bijzondere geval verlot ontvan-
gen, om tot deze prijsvermindering over te gaan.
De uitgave van dit hooggeroemde werk zal
dus andermaal plaats hebben, doch nu in 20
ad. à f. 0.22½.

Wie zich bij de eerste uitgave om het bijna
dubbele van den inkoop prijs dit ongeveer-
aarde werk moet ontzeggen, kan het nu
voor den spotprijs van f. 4.50 machig worden.
De inkoop prijs is allereergst geopend.

Doornburg. I. C. v. SCHENK BRILL.

Bij den uitgever H. P. SCHEFFERS, te
Brill, verscheen:

Een zestal Leerredenen,

over verschillende onderwerpen
Prijs f. 0.75.

De laatste voor f. 1.

f. 4.50. Prijsvermindering, nu f. 1.

Allen die belangstellen in de geschiedenis
der 4'scheiding, kopen dit werk van HEN-
RIK DE GUCK, eersten afgescheiden predi-
kant in Nederland. Daarin vindt men getrouw
beschreven de vervolgingen, gevangennemen-
gen, onnaden, afzettingen van Brummel-
kamp, v. Velzen, Gezele Meerburg, enz. enz.
een flink boekdeel.

Na ontvangst van postwissel franco zending
door A. FISSCHER, Boekhandel, Elisabeth-
straat, Utrecht.

Bij C. MORKS Jen., te Dordrecht, verscheint
de tweede druk van:

Prof. Dr. J. J. Van Oosterzee,

HET JAAR DES HEILS.

EEN CHRISTELIJK DAGBOEK.

Prijs f. 0.25, in practischband f. 0.50.
Een kloek deel, 755 bladz. prachtige letter.
De auteur getuigt o. a.: »Een deel van
mijzelven, van het beste dat ik geven kan,
heb ik in deze bladzijden neergelegd».

EXCELSIOR.

GEILLUSTREED TIJDSCHRIFT VOOR HEERLANDS
JONGELINGEN EN VOLK.
ONDER REDACTIE VAN

A. J. Hoogenbirk en J. A. Wormser.
Jaarlijks 12 Nos. van 16 en 12 Nos. van
8 bladz., elk van twee kolommen.

Prijs f. 3.50.

Naar aanleiding van de vele brieven, door
de redactie daarover ontvangen, kan worden
medegedeeld, dat alleen, indien het aantal in-
teekeningen voldoende vermeerdert, en temminste
eenigzins in betere verhouding komt tot het
aantal lezers, de uitgave in 1890 wordt voort-
gezet.

De uitgever,

AMSTERDAM. HUYEKER & ZOON.

HEDEN VERSCHIEEN:

SCOLASTICA.

't Geheim van echte studie.

HOOR

Dr. A. KUYPER.

Prijs f. 0.40.

Amsterdam.

J. A. WORMSER.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, ver-
scheen:

Het beginsel der Wetenschap.

REDE naar aanleiding van Spreuken I: 7
uitgesproken in de ure des gebeds, bij gele-
genheid van de negende jaarlijkse samen-
komst der Vereeniging voor Hooger Onderwijs
op Gereformeerden grondslag, gehouden te
Dordrecht, 26 juni 1889, door

J. C. SIKKEL,

Dienaar des Woords te 't-Gravenveld.

Prijs f. 0.30.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Am-
sterdam:

KORTE BESCHRIJVING VAN HET LEVEN

VAN DE

WONDERBARE LEIDINGEN GODS

MET

BASTIAAN BROERE,

in Nederland en in Amerika.

MET EENE INLEIDING VAN

J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL.

Prijs f. 0.69.

Met portret (tieddruk) van Broere.

Bij getallen ter verspreiding tot veel ver-
minderden prijs.

ACTA

der

Voorloopige Synode

VAN

Nederlandsche Gereformeerde Kerken

GEROUDEN TE UTRECHT.

1888.

ERSTE GEDEELTE.

Prijs f. 0.90

TWEDE GEDEELTE.

1889.

Prijs f. 0.50.

„Capadose.”

Vereeniging voor goedkope Zondagsschooluitgaven.

Vijf nieuwe, fraaie, goedkope Kersboekjes zijn aan de leden verzonden.
De catalogus (op franco aanvraag gratis verkrijgbaar) bevat 64 titels van boekjes en 14 titels van
Zondagsschoolkaarten. Er is dus ruime keuze. Door het lidmaatschap ontvangt men alles voor
halveprijs. Goedkope gelegenheid voor Zondagsscholen bestaaf niet.

De uitgever,

Höveker & Zoon.

Amsterdam.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

Het werk van den

Heiligen Geest.

Deel I. Voor de kerk in haar geheel;
Deel II en III. Voor de enkele persoon n.

In fraaie stempelprijs f. 8.90; ingen. f. 7.50.

Afzonderlijke deelen zijn niet ver-
krijgbaar.

Dagen van Goede Boodschap.

I. In den Kerstnacht. II. De Paasch-
morgen. III. Op den Pinksterdag.

IV. Oud- en Nieuwjaar.

Prijs van de geheele serie in vier fraaie
stempelprijs f. 5.60; in vier deelen inge-
naad f. 3.60.

Elk deel op zichzelf is compleet en ver-
krijgbaar, geb. à f. 1.75, ingen. à f. 1.20.

Uit het Woord.

Bijbelstudien.

Tweede serie. Deelen I, II, III.

Part. prijs per deel f. 3.40. Gebonden f. 3.90.

Honig uit den Rotssteen.

DEEL II.

Part. prijs f. 2.90. Gebonden f. 3.40.

De Vleeschwording des Woords.

Een deel postl. van pl. m. 19 vel.

Part. prijs f. 1.90. Gebonden f. 2.40.

De twaalf Patriarchen.

BIJBELSCHE KARAKTERSTUDIEN.

Prijs net ingebonden f. 1.—, ingenaad f. 0.75.

De drie Formities van Kenigheid.

Voor kerkelijk en huiselijk gebruik

Benevens het

Kort Begrip der Christelijke Religie,

uitgegeven door de Predikanten

C. A. RENIER en B. VAN SCHULVEN.

Prijs gecartonneerd f. 0.40; 25 Ex. f. 9.50.